

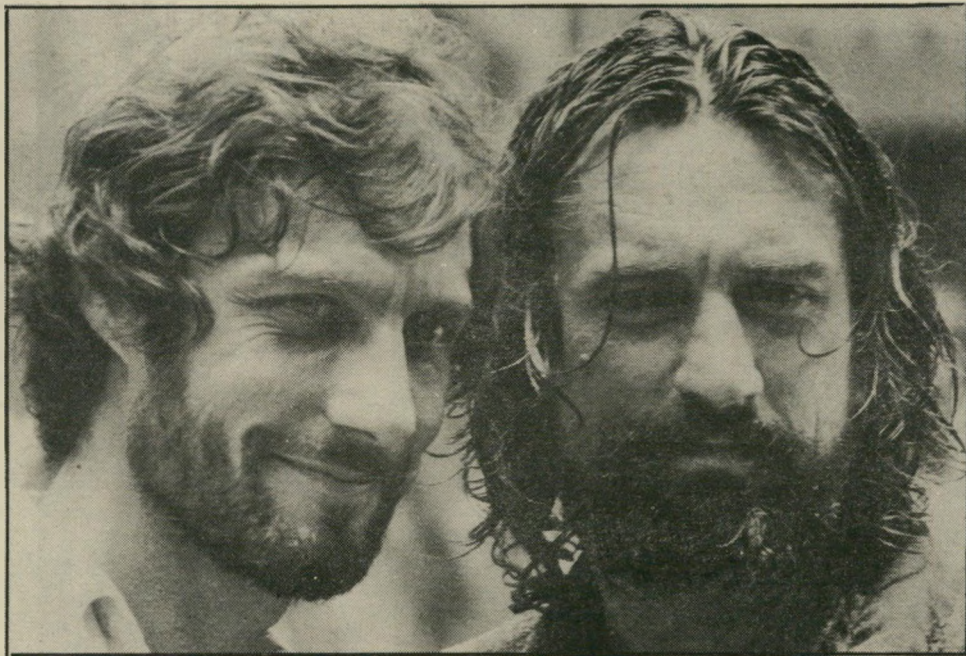
פסטיבל הסרטים ה-39 בקאן הסתיים בשלום. היו איומים, אך לא היו פצצות, חסר זוהר-הכוכבים, אך היתה שמש זוהרת. רק חלוקת הפרסים היתה סקאנדל, כי הפרס היה מכור מראש!

עוסקת במדידה היסטורית של הענף הרדיואקטיבי ושל תוצאות הקרינה מאסון הכור בצ'רנוביל. ואם לא די בכך, הרי רחוב שמצולם בסרט, ובו המון גועש בהיסטוריה שלמחרת השואה הגרעינית, הוא הרחוב שחצי שנה אחרי שהסתיימה בו הסרטת הסרט נרצח בו ראשי-ממשלת שוודיה, אולוף פלמה. היום רחוב זה נרשם את שמו.

זהב לסרט שיעשה זהב

כל הגורמים המחרידים האלה, האפופים בענן של גורליות מאיימת, הפכו את הקורבן לסרט חשוב גם מבחינת המסר שהוא מביא לאדם וקורא לו לשקול את מעשיו ולטהר את עצמו מעול וגם מבחינת היותו צוואתו של אמן חשוב שאסתי טיקה של הקולנוע עשתה אותו לזכה. כל תמונה בסרט נראית כמו צוירה במיכהול. ויש בו קיטעי דיאלוג הישקולים כנגד שירה של ממש. אם היה סרט חשוב, הראוי באמת לציון, הרי זהו הסרט.

אבל הכרה-השופטים יישב על המדוכה הרבה מעבר לזמנו, והחלטתו

שחקן דהינרו (בבומר יצועי) ובימאי המוסיון ג'וזפה ליד-הפלא של התעשייה הבריטית נעזר במפליהמים הארגנטיניים

אחרי הכל לא פירגנו לדודנים הנועזים מציון. במשך תריסר ימים ולילות אמרו את שיבחים בטיילת. פסטיבל שלם חי כמעט על חשבונם. חברת קאנון, של הישראלים מנחם גולן ויורם גלובוס, הגיפה את הרגל האמריקאי בפסטיבל הסרטים. היא סיפקה לו את הווהר (שלושה בימאים גדולים: בוב אלטמן, פראנקו זפירלי, אנדריי קונצ'לובסקי) היא הביאה לו אירועים (שלושה סרטים בתחרות הרשמית: שוטה לאהבה, אותלו, רכבת החופש, פלוס הסרט שלומית ב-מבט מסויים) — גם היא מיסגרת רישמית (שבה הוצג גם סרטו של אלי כהן שתי אצבעות מצידון) וארוחות צהריים ענקיות: היא הביאה יחידה שלמה של אנטיביטחון ישראליים. שתור כדי שמירה על משרדה השונים ועל ההקרנות של קאנון הבטיחה למעשה את שלומו של הפסטיבל כולו.

אם במסיבות-עיתונאים, אם בהצגות בכתייה-קולנוע השונים ואם בבתי-המלון, לפחות בשלושה מהם התפרשו אנשיה, עובדיה ואנשי יחסי-הציבור של החברה, היא הביאה את החדשות העיקריות: רכישת 400 בתי-קולנוע בארצות-הברית, קניית חברה באנגליה

הסקאנדל הגדול

לתת פרס מיישני לסרט זה נבעה לדעת רבים מלחצים של הנהלת הפסטיבל. שהופעלו עליו למן היום הראשון. כשדקל הזהב ניתן להמיסיון, כבר ידעו כולם מדוע.

ראשית, ברמזים עבים וגסים, הבהירו מנהלי הפסטיבל לחבר השופטים שלא ירצו שסרט מוור, אבסטרקטי וללא סיכויי-קופה רציניים, יזכה בפרס החשוב. די היה להם בשנה שעברה, כשמסע-עסקים של אבא — הסרט היוגוסלוי שעישה חיל בישראל, והיה אכן פנינה נדירה — לא הצליח כלל בפאריס.

זיל ז'אקוב, ונשיאו לשעבר של הפסטיבל, פאבר להיברה, רצו דקל זהב לסרט שיעשה זהב, ובתור שכזה סמכו על ההפקה של פאטנס, ילד-הפלא של התעשייה הבריטית, שנעזר ברוברט דהינרו וג'רמי אירונס בתפי קידים הראשיים, ובמפליהמים המפורסמים של ארגנטינה, כרקע ל-סיפור דרשפתם של הישועים והריסת המיסיון שלהם בדרום-אמריקה לפני 200 שנה על-ידי הכנסייה הקתולית, בהשפעת האינטרסים הפוליטיים של ספרד ופורטוגל.

בנוסף לכך, טענו שמועות עקי שניות שהגיעו מן העיתונות הבריטית המיקצועית, חברת גולדקרסט האנגלית, שנכספה הפיק פאטנס את סרטי הראווה הבינוני והמבולבל שלו, נקלעה לקשיים כספיים עצומים עקב הפקות-ענק כושלות שלה, והיו הרבה מאחורי הקלעים שרמזו לשופטים הנכבדים שצריך לצאת לעזרת גולדקרסט. מה עוד שהסרט, שרק יצא מן המעבדות, נסחב מפסטיבל ונציה לטובת קאן.

השופטים הנכבדים בעצמם היו כנראה נבוכים מאוד — כמו סידני פולאק, הבימאי היהודי אלוף האוסקר, הירוע בנטייתו האוהדת (המשך בעמוד 42)

שחקנים רוזנה ארקט וגריפין דאן ב.שעות הפנאי הטוב ביותר, הרענן ביותר, המבריק ביותר, השנון ביותר

בשעת ההסרטה שפע טארקובסקי בריאות ומרץ, אבל כשצופים בסרט הזה אין מנוס מן ההרגשה הנוראה שהאדם הזה ידע את גורלו שעה שביים את הסרט. פחד היסטרי מן המוות, התמוטטות כל ערכי-החומר של הגיבור והפאניקה מפני אוברדו-אמונה, החסר המחלה והסליחה מידי שמיים: ומן הצד האחר נבואה נוראה שהתאמתה: לביל יום-ההולדת של גיבור הסרט, שחקן תיאטרון כותיו ימיו, מתרחשת שואה מיסתורית, שלא ברור אם היא אכן במציאות או בדמיונו של הגיבור, שואה הנושאת סימנים ברורים של אסון גרעיני. כולם לוקים בהלם, ואשתו של השחקן נתקפת בהיסטוריה חסרת-תקנה, ממש כמו אירופה היום, שאינה שותה מים ואינה אוכלת ירקות כי אם

וכאן נדרשת פרשנות: סרטו של טארקובסקי, בימאי רוסי ידוע-שם (סיבריאדה, נוסטאלגיה), שגלה למערב, הוא סרט מסובך, קשה לעיכול ובעל משמעויות מיסטיות מפלגות, באופן טראגי למדי הפך הסרט — המספר על פחדיו של האדם במערב התרבותי מפני המוות, נוכח שואה גרעינית המאימת להכחידו, ועל האי-מונה והתיקווה הדלה שנותרה למין האנושי בימינו, בצורך העמוק שלו להתקיים ולהמשיך לחיות — לצוואה אישית של אמן הנוטה למות. טארקובסקי שוכב בימים אלה ב-בית-החולים פאריס ומקבל טיפולים נמרצים נגד הסרטן, שהתגלה אצלו משניים את הסרטת סרטו בשוודיה. שחקניו הנפלאים, בראשם ארלנד (פאני ואלכסנדר) יוזפסון סיפרו כי

שאוילי בכל זאת יתעלה חבר השופטים על עצמו, ועל הלחצים שהופעלו עליו בעקיפין, בעדינות, אבל ברמזים בגודל של פילים. אבל דקל הזהב לא נפל מצד אחד כידי אחד מסירטי קאנון וגם לא כידי הסרט (שהיה, גם לדעתו של מי שלא התלהב ממנו בשלמות, החשוב ביותר מכל מה שנראה כאן) של אנדריי טארקובסקי, הקורבן. הפרס הגדול, דקל הזהב להמיסיון, סירטם של הבימאי רולאנד (דמי) עות של שתיקה) ג'וזפה ולמפיק דר וויד פאטנס, ואילו סרטו של טארקר כסקי זכה בפרס המיוחד הגדול של חבר השופטים, כשהצלם שלו, סוון ניקוויסט, מי שהתפרסם כצלם הקבוע של אינגמר ברגמן, זכה בפרס מיוחד על "התרומה האמנותית".

עם רשת בתי-הקולנוע שלה, עשרות הפקות חדשות עם כותרות רעשניות. ז'אן לוק גודאר, הכריזה, יעשה את המלך ליר לפי תסריט של הסופר הקונטרובסלי נורמן מיילר, ובכיכובו של פליני, אלן רנה, ומי לא. ובכל זאת, משהוענקו הפרסים של הפסטיבלים — כונרו כולם בנתח של העוגה, חילקו פרס לבימאי חולה, חילקו פרס לחברה במצוקה, חילקו שני פרסים לארבעה שחקנים והקפידו על מוצא שונה ומדינה שונה כל הצי פרס, חילקו פרס גדול, פרס מיוחד ופרס חבר השופטים ופרס דקל הזהב — אבל אף לא אחד מן הפרסים נפל בחלקה של קאנון.

האם עשו הדודנים קצת יותר מדי? האם קשה כטאל קנאה" ניצחה את הנחה הספורטיבית. תן לטוב ביותר לנצח?

רמז בגודל של פיל

כי גם אם פסטיבל-סרטים איננו תחרות של מירוץ מכונות, ואין שעון המודד את זמנו של המנצח, ויש מקום לוויכוח או לטעם שונה, הרי הפעם, משעלה על הבימה הבימאי האמריקאי (זיכרונות מאפריקה) פולאק, כשהוא מויע מהתרגשות כי היריעו על הפרסים, עבר רחש של ועם כאלים.

זעם על שחבר השופטים, שבראשו עמד פולאק, נכשל בדיוק במקום שבו חיכו שיישלו. אמרו שפולאק רעד מפחד כי היה משוכנע שהנה, עכשיו, אחרי שעבר את הפסטיבל בשלום, מישוה עלול לירות בו כשהוא על הבימה, אבל האחרים אמרו שהוא שפוט מויע מפחד התגובה שיגיבו אנשי קאנון על הפרסים וגם על האחרים, שירוע כבר שבוע מראש שהפרס אכן היה מכור מראש. אבל סירבו להאמין בכך וקיוו